

استانداردهای واردات و صادرات

استاندارد و تجارت

یکی از عواملی که میتواند موجبات آسودگی خاطر صادر کنندگان و وارد کنندگان را تا حد زیادی فراهم نماید وجود عامل سوم (Third party) در تجارت بین آنهاست. عاملی که بدون جانبداری از هر یک از دو طرف و صرفاً به استناد قوانین و مقررات از پیش تدوین شده به داوری پرداخته و زمینه انتقال کالا از دست فروشنده به خریدار را محیا کند. این عامل سوم که به چشم سوم نیز معروف است باید دارای خصوصیات زیر باشد:

مورد وثوق و تایید هر دو طرف (خریدار و فروشنده) باشد.

به تمامی جنبه های تجارت احاطه داشته باشد.

دارای قدرت تصمیم گیری باشد.

در ارتباط با کمیت و کیفیت کالاهای مبادله شده تعاریف مدون و

مشخصی داشته باشد.

بدون شک موسسات استاندارد در سطح جهان با توجه به اینکه چهار خاصیت فوق الذکر را دارا هستند میتوانند نقش عامل سوم را در تجارت به عهده داشته باشند زیرا زبان استاندارد زبان تفاهم بین

المللی است و اساساً مفهوم لغوی استاندارد، نمونه، قاعده، اصل، مقیاس تصویب شده و هر چیزی است که به عنوان مبنایی برای مقایسه پذیرفته شود.

بنابراین مطابقت کالا، خدمات، آیین کار، سیستم کیفیت یا هر امری با استاندارد، بدین معنا است که در آن موارد قواعد، اصول و مقررات ویژه ای رعایت شده است.

استاندارد سازی به مفهوم قانونمند شدن و مطابقت با اصول و ضوابط علمی و فنی در امور مختلف همچون تولید، تجارت، حمل و نقل، ارتباطات و غیره مصداق می یابد.

بدیهی است در صورتی که هم خریدار و هم فروشنده پایبندی خود را به استاندارد خاصی اعلام نمایند، میتوانند در پناه این زبان مشترک به راحتی داد و ستد خود را انجام دهند.

انواع استاندارد

بر حسب خریدار و فروشنده از یک ملیت یا از دو ملیت مختلف باشند داد و ستد کالا بین آنها خرید و فروش داخلی و یا صادرات و واردات تعریف می گردد که هر یک از این دو معامله تابع استانداردهای خاص خود می باشند بنابراین لازم است در اینجا با انواع استانداردهای آشنا شویم.

۱) استاندارد ملی

استانداردی است که با بهره گرفتن از نتایج حاصل از علوم و فنون و نظر کارشناسان، دست اندرکاران و مسئولان مربوطه در سطح یک کشور توسط موسسه استاندارد آن کشور تعیین، تدوین و منتشر می گردد برای مشخص شدن استاندارد ملی یک کشور مواردی از قبیل شرایط اقتصادی، جغرافیایی و امکانات موجود در نظر گرفته می شود. استاندارد ملی حسب مورد در خصوص تولیدات، آیین های کار، خدمات و ... مصداق می یابد. اهم اهداف مورد نظر در تهیه و اجرای استانداردهای ملی عبارتند از: حفظ و ارتقاء سطح تکنولوژی، حمایت از مصرف کننده و تولید کننده نهایتاً تامین منافع ملی

شکی نیست که خریداران و فروشندگان مقیم یک کشور باید از

استانداردهای ملی آن کشور تبعیت نموده و مطابق آن عمل نمایند.

(۲) استاندارد منطقه ای

استانداردی است که جهت تسهیل مبادلات تجاری، در منطقه ای خاص، متشکل از تعدادی کشور همجوار یا گروهی از کشورهای دارای مبادلات بازرگانی مشترک تهیه، منتشر و اعمال می شود، مانند استاندارد های اروپایی که برای کالا های مورد مبادله در کشورهای عضو اتحادیه اروپا مصداق و اعتبار دارد و علامت اختصاری آن CE است. CE که مخفف Conformance Europeenne به معنای انطباق با استانداردهای اروپایی است و نشان می دهد که کالای مورد نظر با شرایط تعیین شده درباره ایمنی، بهداشت، محیط زیست و حمایت از مصرف کننده انطباق دارد.

اگر صادر کننده و وارد کننده یک کالا مقیم دو کشور در منطقه ای خاص مثل اروپا باشند باید تابع همان استاندارد منطقه ای مورد نظر باشند.

(۳) استاندارد بین المللی

استانداردی است که با توجه به شرایط روز دنیا و بنا به ضرورت، ایجاد آن توسط سازمان های بین المللی مربوطه از قبیل سازمان جهانی استاندارد (ISO) تهیه، تصویب و منتشر می گردد.

این نوع استانداردها همانگونه که از نامشان پیداست در کلیه کشورهای جهان اعتبار دارند و این بدان معناست که صادر کنندگان و وارد کنندگان واقع در دو کشور مختلف می توانند داد و ستد کالای خود را به پشتوانه استانداردهای بین المللی انجام دهند.

نقطه انتقال ریسک

همانگونه که پیش تر اشاره شد صادر کنندگان و وارد کنندگان هر یک به فراخور وضعیت خود نگرانی هایی دارند که یکی از مهمترین آنها مربوط به نقطه انتقال ریسک می باشد. نقطه انتقال ریسک در اصطلاح به لحظه ای از تجارت اطلاق می گردد که مسئولیت کیفیت کالا از فروشنده به خریدار منتقل می گردد. استانداردها به این مقوله نیز

پرداخته و منتهی به پیدایش اصطلاحات مختلف تجارت (موسوم به اینکوترمز) ۱ شده است.

اینکوترمز علاوه بر رسیدگی به نقطه انتقال ریسک، درباره مباحثی چون هزینه حمل و نقل و بیمه انتقال و غیره استاندارد هایی را تدوین کرده که مهمترین اصطلاحات آن عبارتند از:
(۱) Free On Board (FOB)

در این مسئولیت کیفیت کالا به محض بارگیری در وسیله حمل (کامیون، قطار، هواپیما و خصوصاً کشتی) از فروشنده به خریدار منتقل می گردد. بدیهی است که هزینه حمل و نقل در این وضعیت با خریدار است.
(۲) Cost and Freight (C&F)

در این حالت مسئولیت پرداخت هزینه حمل و نقل با فروشنده خواهد بود.
(۳) Cost Insurance Freight (CIF)

در این حالت مسئولیت پرداخت هزینه حمل و نقل و بیمه کالا به عهده فروشنده می باشد.

نقش موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در تجارت

میدانیم که صادرات و واردات بی رویه و بدون کنترل مشکلات زیادی را به همراه دارد. اگر بر امر صادرات نظارت کافی صورت نگیرد، باعث خدشه دار شدن موقعیت کالاهای ایرانی در جهان شده و عدم نظارت بر واردات کالاها نیز موجب وارد شدن کالاهای نا مرغوب به کشور و متضرر شدن جامعه (مردم) می گردد، لذا وجود یک ارگان ناظر در زمینه صادرات و واردات امری اجتناب ناپذیر بود و این نظارت یکی از این وظایف مهم موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران است.

مطابق ماده ۳ فصل دوم قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب سال ۱۳۷۱ دو مأموریت مهم این موسسه عبارت است از: الف) کنترل کیفی کالاهای صادراتی مشمول استاندارد اجباری و جلوگیری از صدور کالاهای نا مرغوب به منظور فراهم نمودن امکان رغابت با کالاهای مشابه خارجی و حفظ بازارهای بین المللی. ب) کنترل کیفیت کالاهای وارداتی مشمول استاندارد

اجباری به منظور حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای نا مرغوب خارجی، موسسه استاندارد و نیز اجرای این ماموریتها را به ادارات کل استان ها که گمرکات کشور در آنها واقع هستند تفویض کرده است.

روشهای اجرایی موجود در اداره نظارت بر امور صادرات و واردات

۱) صدور گواهینامه انطباق یا عدم انطباق کالاهای وارداتی مشمول استاندارد اجباری

یادداشت ۱: کالاهای خاص عبارتند از:

الف) مورد نیاز پروژه های دولتی

ب) تجهیزات کارخانه واحد های تولیدی

ج) کالاهای حد وسط یا مواد اولیه واحد های تولیدی

یادداشت ۲: این بررسی شامل کنترل اظهار نامه، فاکتور، صاحب کالا، وکیل صاحب کالا (ترخیص کالا) متن ارزیابی توسط ارزیاب گمرک و نحوه ارجاع به آزمایشگاه گمرک می باشد.

یادداشت ۳: این بررسی شامل کنترل تعهد نامه صاحب کالا، کنترل MD، کنترل مبدا ساخت کالا و کنترل استاندارد یا استانداردهای ساخت کالا (حسب مورد) می باشد.

یادداشت ۴: این بررسی شامل کنترل گواهینامه ثبت کالا و اعتبار آن، کنترل مبدا ساخت کالا و سایر موارد مورد نیاز می باشد.

یادداشت ۵: این بررسی شامل اعتبار گواهی بازرسی، انطباق آن با اسناد خرید، کنترل نتیجه آزمون همراه گواهی، کنترل MD همراه گواهی، کنترل مبدا ساخت کالا و سایر موارد مورد نیاز می باشد.

یادداشت ۶: آزمون باید در یکی از آزمایشگاههای موسسه استاندارد، ادارات کل تابعه آن یا آزمایشگاه همکار (اکرودیت) انجام گرفته باشد.

۲) صدور گواهینامه انطباق کالاهای صادراتی مشمول استاندارد اجباری

یادداشت ۱: این بررسی شامل کنترل مدارک حقوقی واحد تولیدی، کنترل واقع بودن واحد تولیدی در استان تهران و سایر موارد می باشد.

یادداشت ۲: ضمن استعلام از اداره اجرای استان ندارد.

یادداشت ۳: آزمون باید در یکی از آزمایشگاههای موسسه استان ندارد، ادارات کل تابعه آن یا آزمایشگاه همکار (اکرودیت) انجام شود.

یادداشت ۴: موافقت با استان ندارد به گواهینامه انطباق صادره و بصورت ظهر نویسی اظهار نامه صادراتی صورت می گیرد.

(۳) صدور مجوز حذف بازرسی

یادداشت ۱: در این مرحله ارائه معرفینامه بانک نیز لازم است.

یادداشت ۲: این بررسی شامل کنترل ثبت سفارش، کنترل P/I (Invoice) کنترل نامه بانک مربوطه و سایر موارد می باشد.

یادداشت ۳: کالاهای خاص عبارتند از:

الف) مورد نیاز پروژه های دولتی

ب) مورد نیاز واحد های تولیدی به عنوان تجهیزات کارخانه

ج) کالاهای حد واسط یا مواد اولیه واحد های تولیدی

(۳) تعیین ماهیت کالا

توضیح: این رویه جهت کالاهای صادراتی یا وارداتی که مشمول مقررات استان ندارد اجباری نمی باشند کاربرد دارد.

ضوابط فنی استفاده از CE مارک

برای اقلام " مشمول مقررات استان ندارد اجباری " مندرج در فهرست پیوست، علاوه بر رعایت مقررات استان ندارد اجباری، داشتن دستور العمل فارسی همراه هر کالا الزامی است و نیازی به ارائه گواهی CE مارک نمی باشد (ردیف های ۱ الی ۹ و ۱۱ الی ۲۳ فهرست بااستثناء بند ۱۵)

برای اقلام " مشمول مصوب هیات محترم وزیران " مندرج در فهرست

پیوست، ارائه تاییدیه CE مارک و داشتن دستور العمل فارسی همراه هر کالا الزامی است و نیازی به نمونه برداری و آزمون نمی باشد

(ردیف های ۱۰ و ۱۵ و ردیف های ۲۴ الی ۳۳ فهرست)

برای کالاهای خاص (از قبیل الکترو موتور، ژنراتور، سرور، رایانه همراه و اسکندر) دستورالعمل همراه می تواند فارسی (ترجیحاً) یا انگلیسی باشند.

در صورتیکه وارد کنندای نتواند برای اقلام مشمول مصوبه هیات محترم وزیران گواهی CE مارک ارائه دهد، می تواند با یکی از روشهای اجرائی ۳۵/۱۳۱/ر اقدام و در صورت تایید و رعایت استانداردها و الزامات CE مارک و ارائه دستور العمل فارسی همراه هر کالا، محموله خود را ترخیص نمایند.

گواهی CE مارک صادره از سوی سازنده کالا مستقر در کشورهای معتبر (با روش خوداظهاری) و در سر برگ کارخانه سازنده کالا کفایت کرده و مورد قبول می باشد ولی گواهی CE مارک کالاهای ساخت سایر کشورها باید توسط یک سازمان گواهی کننده معتبر (سازمان گواهی کننده مستقل شخص ثالث) صادر شده باشد.

فهرست کالاهای مشمول ضوابط فنی CE مارک و دستور العمل فارسی

ردیف	نام کالا	شماره تعرفه	ظوابط
۱	بخاری اجاق گاز فردار، منتقل، اجاق طبخ (همگی با سوخت انواع گاز)	۷۳۲۱	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۲	انواع پنکه و هواکش	۸۴۱۴۵۱	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۳	یخچال فریزر خانگی مجهز به درب های خارجی جداگانه	۸۴۱۸۱۰۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۴	یخچال خانگی از نوع تراکمی	۸۴۱۸۲۱۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی

ردیف	نام کالا	شماره تعرفه	ظوابط
۵	یخچال خانگی از نوع جذبی	۸۴۱۸۲۲۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۶	انواع ماشین رختشویی خانگی	۸۴۵۰۱۲۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۷	چرخ دوزندگی از نوع خانگی	۸۴۵۰۱۱۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۸	انواع الکترو موتور و ژنراتور	۸۴۵۲۱۰۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی یا انگلیسی
۹	منبع تغذیه رایانه	۸۵۰۱	CE مارک و دستور العمل فارسی
۱۰	انواع جارو برقی	۸۵۰۴	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۱۱	آسیاب، مخلوط کن، آبمیوه گیر، آب سبزی گیر	۸۵۰۹۱۰۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۱۲	ریش تراش، ماشین موزونی	۸۵۰۹۴۰۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۱۳	آبگرم کن های فوری یا مخزنی برقی و گرم کن های غوطه ور برقی	۸۵۱۰۱۰۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۱۴	رادیاتور گرم کن مخزنی	۸۵۱۶۱۰	CE مارک و دستور العمل فارسی
۱۵	مو خشک کن	۸۵۱۶۲۱	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۱۶	دستگاههای آرایش مو	۸۵۱۶۳۱۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی

ردیف	نام کالا	شماره تعرفه	ظوابط
۱۷	دستگاههای خشک کن دست	۸۵۱۶۳۲۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۱۸	اتو برقی	۸۵۱۶۳۲۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۱۹	فر (OVEN) میکروویو	۸۵۱۶۴۰۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۲۰	خوراک پزها، اجاقها، کتری های برقی، کباب پزها و تفت دهنده	۸۵۱۶۵۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۲۱	دستگاههای درست کن قهوه یا چای	۸۵۱۶۶۰۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۲۲	دستگاههای برشته کردن نان (TOSSTERS)	۸۵۱۶۷۱۰۰	رعایت مقررات استانداردهای اجباری و دستور العمل فارسی
۲۳	صفحه گردان (دک صفحه) پخش صوت صفحه، پخش صوت کاست و سایر دستگاههای پخش صوت، توام نشده با دستگاه طبط صوت (انواع دستگاه پخش صوت)	۸۵۱۶۷۲۰۰	CE مارک و دستور العمل فارسی
۲۴	دستگاه طبط نوار مغناطیسی و سایر دستگاههای طبط صوت، حتی توام شده با دستگاه پخش صوت (دستگاه طبط و پخش نوار مغناطیسی)	۸۵۱۹	CE مارک و دستور العمل فارسی
۲۵	دستگاه طبط یا پخش ویدیو حتی د توام شده با یک ویدیو تیونر (Videotuner) (دستگاه طبط پخش ویدیو)	۸۵۲۰	CE مارک و دستور العمل فارسی

ردیف	نام کالا	شماره تعرفه	ظوابط
۲۶	دستگاه گیرنده برای رادیو تلفن، رادیو تلگراف یا پخش رادیوی حتی توام شده در یک محفظه با دستگاه طبط یا پخش صوت یا با ساعت (انواع رادیو و رادیو طبط و پخش صوتی)	۸۵۲۱	CE مارک و دستور العمل فارسی
۲۷	دستگاههای تلویزیونی حتی توام شده با دستگاه گیرنده پخش رادیویی یا با دستگاه طبط یا پخش صوت یا تصویر، مانیتور ویدیویی و پروژکتورهای ویدیویی	۸۵۲۷	CE مارک و دستور العمل فارسی
۲۸	انواع شیر آلات (بهداشتی، ساختمانی و گازسوز)	۸۵۲۸	CE مارک و دستور العمل فارسی
۲۹	چاپگر - اسکنر (Scanner)	۸۴۸۱ ۸۴۷۱۶۰۶۰	CE مارک و دستور العمل فارسی یا انگلیسی
۳۰	رایانه همراه	۸۴۷۱۳۰۲۰	CE مارک و دستور العمل فارسی یا انگلیسی
۳۱	سرور (Server)	۸۴۷۱۳۰۹۰	CE مارک و دستور العمل فارسی یا انگلیسی
۳۲	انواع فتوکپی	۹۰۰۹	CE مارک و دستور العمل فارسی